

INBRENG AO NOVI

Op 24 april staat een Algemeen Overleg NOVI gepland. Op de agenda staat het kabinetsperspectief NOVI. De decentrale overheden hebben het manifest 'Naar een Nieuw Nederland' aan de minister van BZK aangeboden. Daarin riepen de decentrale overheden de minister op om met de NOVI een wenkend langetermijnperspectief te schetsen voor Nederland. Waterschappen zijn blij dat het kabinet serieus werk wil maken van de grote opgaven in de leefomgeving, en daarbij ook aangeeft te willen werken als één overheid. In aanloop naar de concept-NOVI hebben de waterschappen nog enkele aandachtspunten.

DE NOVI ALS SAMENBINDENDE VISIE VOOR HEEL NEDERLAND

Weinig landen in de wereld zijn zo divers als Nederland: iedere paar kilometer ziet ons land er anders uit, en iedere plek kent zijn eigen karakter met zijn eigen waarde. De waterschappen vinden het daarom van groot belang dat de NOVI niet alleen over de randstad of over 'economische kerngebieden' gaat, maar een aansprekende visie is die gaat over heel Nederland. Een visie die Nederland samenbindt en aansprekend is voor alle mensen in Nederland.

Maak een NOVI die gaat over heel Nederland, over alle steden en regio's.

ZIE DE 'GROTE VERBOUWING' VAN NEDERLAND ALS ÉÉN VERBOUWING

Opgaven als de klimaat- en energietransitie, de grote verstedelijkingsopgave en de ontwikkelingen in de landbouw hebben groot effect op hoe Nederland de komende decennia er uit zal zien. Nederland staat voor een enorme 'verbouwing'. Decentrale overheden staan voor een belangrijk deel aan de lat om deze verbouwing in goede banen te leiden. Om dat goed te kunnen doen is het van belang dat de uiteindelijke NOVI meer is dan een wensenlijst van departementale belangen. De grote opgaven in de leefomgeving vragen om verbinding van het instrumentarium op het vlak van verstedelijking en mobiliteit, om de integratie van klimaatdoelstellingen met andere opgaven in de leefomgeving, en om een perspectief voor de landbouw dat zowel oog heeft voor economie, biodiversiteit als duurzaamheid.

Maak een integrale NOVI die de grote opgaven in de leefomgeving in samenhang beziet.

WERK ALS ÉÉN RIJKSOVERHEID MEE AAN DE BELANGRIJKE OPGAVEN IN DE REGIO

De waterschappen pleiten ervoor dat de NOVI een wenkend langetermijnperspectief schetst en richting geeft in de belangrijke opgaven die de komende decennia op ons land afkomen. Tegelijkertijd zijn belangrijke uitgangspunten van de Omgevingswet 'lokaal maatwerk' en 'vertrouwen'. Dit vraagt om een Rijksoverheid die wél inspireert en richting geeft, maar niet op voorhand locatiespecifieke keuzes maakt die ook (of beter) op lokaal of regionaal niveau gemaakt kunnen worden. Door bijvoorbeeld vooraf te kiezen voor bepaalde locaties voor energieopwekking doe je lokale initiatieven te kort en sluit je niet-benoemde, maar geschikte, locaties uit. En door in de NOVI alvast keuzes te maken over hoe transities vorm moeten krijgen in bepaalde regio's ontnemt de Rijksoverheid regio's het eigenaarschap over de grote opgaven die spelen in die regio's. Terwijl dit eigenaarschap juist zo enorm belangrijk is om de transities ook daadwerkelijk te kunnen realiseren.

Maak niet in de NOVI de keuzes waarvoor regio's aan de lat staan, maar werk als één rijksoverheid mee in de regio.

BUNDEL EN ONTSCHOT DE MIDDELEN DIE VOOR REGIO'S BESCHIKBAAR ZIJN

Het werken als één rijksoverheid vraagt niet alleen om één nationale omgevingsvisie die alle departementen verbindt, maar vooral ook om het ontschotten van rijksbeleid en -budgetten. Het bundelen van bestaande budgetten zal een enorme impuls geven aan het kunnen realiseren van de ambities uit de NOVI. De Unie

van Waterschappen sluit zich daarom aan bij het advies van het Rli¹ om een Omgevingsfonds in te stellen, waarin de budgetten die vanuit de Rijksoverheid beschikbaar zijn voor regio's worden gebundeld en ontschot.

Creëer een omgevingsfonds dat de voor regio's beschikbare middelen van vakdepartementen bundelt en ontschot.

HANTEER VOOR DE REGIONALE SAMENWERKING HET JUISTE SCHAALNIVEAU

De opgaven waaraan regionaal wordt samengewerkt zijn onderling verschillend van aard, en verschillende opgaven spelen op verschillende schaalniveaus. Hierin is echter wel een gemene deler te ontdekken: (vrijwel) geen van de opgaven speelt op landsdeelniveau. Het landsdeelniveau is voor de waterschappen dan ook niet de meest geschikte schaal voor omgevingsagenda's. Geen enkel schaalniveau is 100% ideaal, maar het provinciaal schaalniveau is beter geschikt om verschillende opgaven bij elkaar te brengen.

De waterschappen hebben ook hun twijfels over de meerwaarde van het instrument 'perspectiefgebieden'. Inmiddels is al duidelijk dat dit instrument leidt tot een *ratrace* in de regio, zonder dat dit per se gepaard gaat met het integraal samenwerken aan de grote ruimtelijke opgaven. De waterschappen sluiten zich daarom aan bij het advies van het Rli om af te zien van het gebruik van perspectiefgebieden.

Zie af van de perspectiefgebieden en organiseer de omgevingsagenda's op provinciale schaal.

GA ALS RIJK SAMEN MET DE DECENTRALE OVERHEDEN VOOR EEN BESTUURSAKKOORD

De opgaven waar we met elkaar voor staan zijn enorm. Een goede NOVI biedt een inspirerend lange termijn perspectief en geeft richting aan waar Nederland zich op lange termijn heen ontwikkelt. Daarmee zijn we er echter nog niet. Om als gezamenlijke overheden écht te gaan voor de grote opgaven in de leefomgeving is het ook nog om met elkaar te spreken over het 'hoe' en het 'wie'. Daarbij komt dat de NOVI alleen bindend is voor de rijksoverheid. Momenteel loopt een verkenning naar de bijdrage van een bestuursakkoord aan de regionale slagkracht en de integratie van de opgaven. De waterschappen roepen de rijksoverheid op om, met alle departementen gezamenlijk, volwaardig te participeren in de zoektocht naar de juiste vorm voor zo'n bestuursakkoord.

Werk als één Rijksoverheid gezamenlijk met de decentrale overheden toe naar een Bestuursakkoord.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ilona Elfferich-Rodenburg

Telefoon: 06 – 12 46 39 23 of e-mail: irodenburg@uvw.nl

¹ <https://www.rli.nl/publicaties/2018/advies/nationale-omgevingsvisie>